



Twee minuten-recensie

Het verhaal van Vlaanderen: aflevering 7 Voor outer en heerd

Waarom je de aflevering moet kijken

U heeft wel eens gehoord over de Belgische Revolutie, maar weet weinig over de voorgeschiedenis.

U houdt zoveel van het programma 'Undercover' dat u Tom Waes ook eens undercover in de geschiedenis wil zien gaan.

Gedaan met het Ancien Régime: meer inspraak voor burgers en meer vrouwenrechten!

Waarom je de aflevering beter vermijdt

Dit is toch het verhaal van Vlaanderen? Waarom ligt de focus dan heel deze aflevering op België?

Als wielerfan vindt u het absoluut niet kunnen dat achttiende-eeuwse revolutionairen indirect hebben meegeholpen aan een dopingschandaal.

Wat je kan leren uit deze aflevering

In deze aflevering keert Tom Waes terug naar het einde van de achttiende en het begin van de negentiende eeuw. Tijdens deze periode begonnen mensen op zoek te gaan naar nieuwe manieren om te besturen en smeedden ze plannen om deze ideeën in de praktijk toe te passen. Specifiek krijgen we in deze aflevering drie grote gebeurtenissen voorgeschoteld: de Brabantse Omwenteling, de Boerenkrijg en de Belgische Revolutie.

Tom Waes wil ons vooral tonen dat je als arme burger in staat bent om op te treden tegen een despotisch regime, zolang je maar samenwerkt. Zo schrijft de reeks de eerste overwinning van de Brabantse Omwenteling volledig toe aan de samenwerking tussen Hendrik Van Der Noot en Jan Frans Vonck. Ondanks hun erg verschillende ideologieën konden ze verschillende groepen doen samenwerken om hun gemeenschappelijke vijand, de Oostenrijkse Habsburgers, buiten te jagen. De mislukking van de revolutie wordt daarom op Van Der Noot gestoken, omdat hij te machtshongerig was en de te radicale Vonckisten meteen na de opstand buitenspel zette. Bij de Boerenkrijg is dan weer te zien hoe de boeren proberen in opstand te komen tegen het Franse regime. Ze weten duidelijk dat ze aan een zo goed als onmogelijke missie beginnen, maar denken dat ze door hun grote aantallen het Franse leger toch met weinig meer dan een paar rieken kunnen bedwingen. Tenslotte werd ook de Belgische Revolutie een succes door een samenwerking tussen de Belgische provincies. 'Eendracht maakt macht' had daarom misschien een betere titel geweest voor deze aflevering, ondanks het vermoedelijke protest bij Vlaams-nationalisten.

Daarnaast viel op hoe de overwinningen en nederlagen in deze aflevering in beeld worden gebracht. Bij alle drie de revoluties krijgen we heel duidelijk de overwinningen te zien, terwijl de nederlagen eigenlijk alleen maar worden vermeld. Zo toont de reeks tijdens de Brabantse

Omwenteling de voorbereiding op de revolutie en de onafhankelijkheidsverklaring van de Verenigde Nederlandse Staten, maar de nederlaag wordt slechts getoond in een kaartje waarbij we te zien krijgen dat de Oostenrijkers hier weer aan de macht zijn. Ook bij de Boerenkrijg zien we hoe de arme boer uit de handen van het Franse leger kon blijven en hoe de Boerenkrijgers oprukken naar Mechelen, maar de nederlaag zelf wordt niet geënceneerd. Wel is er het bezoek aan de antropologe die onderzoek doet naar het massagraf van de Boerenkrijgers in Mechelen: erg confronterende televisie, maar tegelijk abstracter dan de re-enactments van de successen. Doordat de experts bovendien direct na dit fragment benadrukken hoe belangrijk het was dat de revolutionairen durfden de confrontatie aan te gaan, wordt een zware nederlaag toch als een mentale overwinning voor de bevolking voorgesteld.

Het beste stuk

In het laatste deel van de aflevering krijgen we te zien hoe de Belgische revolutionairen na de opvoering van 'De Stomme van Portici' in Brussel in opstand komen. De ochtend daarna zaten ze wel met een probleem: de Nederlandse vlag mocht dan wel neergehaald zijn, niemand wist wat er in de plaats moest komen. De opstandelingen waren immers niet aan het strijden voor de Belgische onafhankelijkheid, maar tegen het beleid van Willem I. Daarom misten ze een belangrijk element voor elke revolutie: een eigen vlag om zich letterlijk achter te scharen. Gelukkig konden ze terecht bij Marie Abts, een naaister die in de buurt van de Grote Markt van Brussel woonde. Zij naaide de nieuwe Belgische driekleur, gebaseerd op een patroon van de Brabantse Omwenteling. Zo creëerde ze een van de belangrijkste symbolen voor de nieuwe natie. Dit verhaal is relatief onbekend, wat het extra leuk maakt om het zo mooi op beeld te zien.

De meest opvallende quotes

“Het systeem van de codetaal was zo goed dat het 200 jaar later nog eens gebruikt werd door dopingzondaars in het wielerpeloton. Alleen ging het hier over wapens en niet over epo. En bovendien kon je hier de doodstraf krijgen en geen schorsing van het UCI.”

“Van Der Noot is een egoïst. Hij is heel graag op het podium, hij wil heel graag een leider zijn.”

*“Voor outer en heerd”, documentaire, Het Verhaal van Vlaanderen. (VRT, 12 februari 2023).
Recensie door Alexander Hilkens.*